

Hervestiging van een broedkolonie in Cruquius-Oost?

Erik Wokke & Fred Cottaar

E-Coli bacterie

Medio mei 2007 ontstond er een onverwachte run op de bronwatervoorraden van supermarkten. Aanleiding was een persbericht van het Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN) dat het drinkwater in grote delen van de regio besmet zou zijn met de E-Coli bacterie. De besmetting werd op dinsdag 15 mei aangetroffen in een drinkwaterkelder van het PWN pompstation gelegen op de hoek Kruisweg en Drie Merenweg, bij Hoofddorp. Een uitgebreid onderzoek wees uit dat de oorzaak lag in een combinatie van een scheurtje in het bitumen onder de dakvegetatie en een niet volledig waterdichte voeg tussen twee betonnen bouwdelen. Daardoor is regenwater druppelsgewijs in de drinkwaterkelder gekomen. Er werd vastgesteld de bacterie afkomstig was van de broedvogelkolonie, die jaarlijks op het met diverse sedumsorten begroeide dak broedt (*Hoofddorpse Courant, 13 september 2007*).

Broedkolonie

Het betreffende pompstation werd opgeleverd in 1999. In het voorjaar 2000 werd het dak in bezit genomen door een kleine kolonie Visdief. Vanaf dat jaar werd het dak jaarlijks geïnventariseerd door leden van de VWG. De aantallen vogels en het aantal soorten nam jaarlijks toe. Top jaar was 2003, toen op het dak naast de 105 paar Visdief en 495 paar Kokmeeuw er ook zes broedgevallen Zwartkopmeeuw werden genoteerd. Dakbroedende Zwartkopmeeuwen bleken een unicum voor West-Europa. In de vervoljaren werden er door diverse soorten met wisselend succes gebroed (Wokke & Cottaar 2006).

Voorkomen hervestiging & compensatie

Zoals te verwachten was het PWN na het E-Coli incident niet meer gecharmeerd van broedende vogels op de daken van gebouwen, die met waterwinning te maken hebben. Door de directie is intern opdracht gegeven uit te zoeken hoe hervestiging te voorkomen en over compensatiemaatregelen te gaan nadenken. Vanwege de betrokkenheid en kennis van de kolonie werd ook aan de auteurs gevraagd om over het

bovengenoemde na te denken. Met betrekking op het voorkomen van hervestiging van de vogels hebben auteurs in de herfst van 2007 een advies uitgebracht. Begin december is er een bijeenkomst geweest om te praten over compensatiemaatregelen. Hierbij waren naast de auteurs en het PWN ook twee vertegenwoordigers van het Recreatieschap Spaarnwoude aanwezig. Aan de hand van een voorstudie bleek het nabij gelegen natuurontwikkelingsgebied 'De Boseilanden' - in beheer bij het Recreatieschap - het meest geschikte alternatief voor de dakbroedende kolonie. Dit gebied ligt pal westelijk naast de Hoofddorpse woonwijk Floriande. Uiteindelijk is besloten om hier een broedeiland van ruim 500 m² te gaan realiseren in het meest noordelijke watergedeelte. Hier ligt reeds een plas met eilandjes waar overigens na de oplevering van het gebied in 2004 al diverse steltlopers hebben gebroed, zoals Kluut en Kleine Plevier. Er is dus al sprake van een eilandenstructuur. Het broedeiland wordt voorzien van anti-successiefolie en bedekt met een laag kleischelpen. Het beheer komt in handen van het Recreatieschap. Hieraan zal PWN een eenmalige afkoopsom betalen. Verder wordt er een deugdelijke beschoeiing aangebracht. Het is de bedoeling dat het eiland voor eind maart 2008 word opgeleverd en de VWG heeft zich bereid verklaard het eiland in het komende broedseizoen te inventariseren op de aanwezige broedvogels en pleisteraars.

Als tweede compensatiemaatregel wordt gedacht aan het realiseren van twee oeverzwaluwenwanden. In de eerste plaats gaat het om een 20 meter lange betonnen wand bij de plas van het PWN-gebouw zelf. Hier broeden al jaarlijks Oeverzwaluwen. Op de tweede plaats word gedacht aan het aanbrengen van betonnen profielen aan de oeverzwaluwenwand langs de tweede IJtocht bij Vijfhuizen. Hier is in 2002 op drie gedeelten van circa 10 meter een wand afgestoken. De wanden zijn door de jaren heen ernstig geërodeerd en deels ingestort en zijn ook door opnieuw afsteken niet meer te herstellen. Het betrof destijds een samenwerkingsverband tussen de VWG, Landschap Noord-Holland en het Waterschap Groot Haarlemmermeer (Rijnland). Het project werd door de provincie Noord-Holland financieel ondersteund. Ook in de tweede IJtocht wordt al jaren, met wisselend succes, door Oeverzwaluwen gebroed. Over de exacte uitvoering en realisatie van deze projecten wordt na de zomer 2008 met het PWN een vergadering belegd.

Oproep

Er zijn nog enkele inventarisanen nodig voor de tellingen van de Boseilanden. Zoals gezegd betreft het hier een integrale gebiedstelling. Graag aanmelden bij Erik Wokke. Het broedsucces van Oeverzwaluwen die broeden in kunstmatige wanden is in hoge mate afhankelijk van het onderhoud van deze voorzieningen. Elk jaar moeten de gebruikte gaten worden schoongemaakt en deze moeten vervolgens opgevuld worden met

leemhoudend zand. Ervaring is opgedaan met het oeverzwaluweneiland in de Toolenburgerplas onder Hoofddorp en het is gebleken dat deze onderhoudmiddagjes heel gezellig zijn, maar ook redelijk arbeidsintensief. Bij deze dus een oproep aan de leden om zich aan te melden voor één à twee middagjes in februari/maart om mee te helpen met het onderhoud van de toekomstige wanden, mogelijk al vanaf voorjaar 2009. Voor gereedschap en een hapje en drankje wordt gezorgd. In dit verband moet nadrukkelijk gesteld worden dat het verder uitonderhandelen en realiseren van dit project in 2008 met het PWN in hoge mate afhankelijk is van het aantal vaste toezeggingen. We hopen dus een vaste ploeg te kunnen vormen voor het jaarlijks onderhoud. We hebben er echter alle vertrouwen in; ook gezien het hoge aantal 'doeners' dat meedoet met het recentelijk opgestarte ijsvogelproject. We zien uw reacties graag tegemoet. Voor verdere informatie en aanmeldingen graag contact opnemen met Erik Wokke.

Dankwoord

Dank voor de medewerking aan het overleg aan de volgende personen: Herman Eken, Hubert Kivit en Leon Terlouw, allen PWN, Marco Riesener en Peter Kluft, beiden Recreatieschap Spaarnwoude

Literatuur

- Wokke, E., Cottaar, F., 2006. Dakbroedende Zwartkopmeeuwen in Cruquius-Oost. Fitis 42 (3): 134-137.

Erik Wokke, Baron de Coubertinstraat 83, 2037 HB Haarlem, erike.wokke@orange.nl, tel. 023-5365573; Fred Cottaar, Lutulistraat 42, 2037 CB Haarlem, fred.cottaar@tiscali.nl